

8. RASTLINE IN OKOLJE

RAZMISLI IN ODGOVORI

8.1 Živi in neživi dejavniki okolja

- a) Učenci primerjajo primerljive pare lastnosti. Najbolje v obliki tabele. Navedenih je le nekaj primerov, učitelj naj vzpodbudi iskanje podobnosti in razlik prek obsega v učbeniku.

Lastnost	Veverica	Bukev
Prehranjevanje	Z rastlinami in občasno živalmi, nikoli s fotosintezo	S fotosintezo
Premikanje	Aktivno premikanje	Prirasle
lpd.		

b) Vsi dejavniki okolja niso enako pomembni za oba organizma. Dva primera sta: bukev bi ob šibki svetlobi propadla (fotosinteza), veverice pa to ne bi prizadelo. Mineralna sestava je pomembna za bukev in komaj pomembna za veverico.

- Privlačnost je odvisna od velikosti in mase nebesnih teles. Privlačnost na Soncu je veliko večja kot na Zemlji, ker ima Sonce veliko večjo maso od Zemlje.
- Snovi, ki na vodi plavajo, imajo gostoto manjšo od vode. Ker led na vodi plava, ima manjšo gostoto od vode.
- Razlike v zračnih tlakih povzročijo, da se zrak začne premikati od mesta z višjim proti mestom z nižjim zračnim tlakom. Premikanje zraka čutimo kot veter. Veter torej piha zaradi razlike v zračnem tlaku.
- Zemeljska skorja ni povsod enako debela, prav tako se zemeljske plošče ne premikajo po celotni površini enako. Kjer je skorja bolj tanka, je večja verjetnost za vulkane, prav tako so potresi bolj pogosti tam, kjer se zemeljske plošče bolj intenzivno premikajo in pogosteje trčijo med seboj.

8.2 Prilagoditve rastlin na okolje

- Količina svetlobe.
- Podobnost: Obe morata imeti prilagoditve, ki omogočata potek fotosinteze in oskrbo rastline z vodo, plini in mineralnimi snovmi. Razlike: Rastlina na sušnih tleh mora preprečiti izgube vode.
- Prilagoditve so:
 - nekateri so se sposobni zelo hitro obnavljati (npr. trave),
 - nekateri imajo rastne dele pod nivojem pašne (npr. trpotec),
 - nekateri so bodeče (npr. osat),
 - nekateri so neokusni (npr. čmerika),
 - nekateri so strupeni (npr. preobjeda).
- Debeli mesnati listi, v katerih skladišči vodo.
- Gabrov ded, macesnov goban, ...
- Na noge žuželk se lahko prilepijo virusi, celice in spore.

8.3 Pomen rastlin v naravi in za človeka

1. a) Učenci naštejejo nekatere prednosti naravnih materialov (npr. samočistilna sposobnost volne).
b) Učenci naštejejo nekatere prednosti sintetičnih materialov (npr. poljubne barve).
2. S tem bi izumrli tudi vsi tisti, ki se z rastlinami prehranjujejo. V atmosferi bi bilo manj kisika.
3. Ker bi požrle vse rastline in ne bi bilo več nikogar, ki bi proizvajal hrano.
4. Več vrst živali bo živelo v starem mešanem gozdu, saj je tam večja pestrost virov, ki so jim na voljo.
5. Začele bi se kopičiti nerazgrajene snovi.

Preizkusi svoje znanje

1. **C** Murska Sobota
2. **B** Ko dežuje.
3. **C** vulkan
4. trava – mikroorganizmi – deževnik – jež – velika uharica
5. alge – rakci – kaplji – postrvi – človek
- 6.

Odnos	Primer 1	Primer 2
plenilstvo	<i>zajec – lisica</i>	
zajedalstvo	pes – trakulja	
sožitje	rak samotarec – vetrnica	

7. Npr. pšenica: za pripravo kruha.